Tao

Wang Pi zemřel mladý, ve věku třiadvaceti let. Již od deseti let byl schopen rozebírat temná místa knihy o cestě a síle. Ministr He Yan o něm řekl: „Věru s takovými lidmi je možné diskutovat povahu vztahů mezi Lidstvem a Nebem." Wang Pi byl jemný, ale nestálý, rád se setkával s lidmi, měl zálibu v hudbě a vynikal v házení šipek na cíl. V úvodu k *Tao te ťing* napsal:

Slovo „Tao" je odvozeno ze skutečnosti, že život deseti tisíce věcí na něm závisí. Slovo „tajemné" je odvozeno z toho, že vychází z tajných a temných míst. Slovo „hluboké" znamená, že se můžeš ponořit, jak hluboko chceš, ale jeho dna nedosáhneš. Slovo „velké" říká, že jej můžeš plnit všemi věcmi, ale nikdy jej nenaplníš. Slovo „přesahující" znamená, že i kdybys putoval na konec světa, ono sahá ještě dál. Slovo „jemné" je odvozeno z toho, že je tak prchavé a neuchopitelné, že jej nikdy nemůžeš vidět a pochopit. A protože tomu tak je, každé z označení Taa — tajemné, hluboké, velké, přesahující a jemné — vyjadřuje něco z jeho významu, ale ne to, čím je. Proto Tao můžeme pouze opisovat slovy jako Tajemství, Počátek či Tajemná Matka, ale nikdy jej nemůžeme přímo pojmenovat.

1

Tao, které se dá popsat slovy, není stálé Tao
jméno, které se dá jmenovat, není věčné jméno
bezejmenné je počátkem všeho
pojmenovatelné je matkou tisíce věcí
proto prázdný a bez přání vidí počáteční jemnost,
ale naplněný vidí povstávající úplnost
to obojí má společný původ, ale různé jméno
dohromady je nazýváme tajemstvím
hlubším než hlubina sama
branou k počátku

Komentář: Wang Pi říká, že jemnost je absolutní stupeň drobnosti; plností se rozumí plnost Taa, jež jediná prospívá; tajemství je temné ticho, ve kterém vůbec nic neexistuje, ale odkud obojí — bezejmenné i pojmenované vychází. (50, 51)

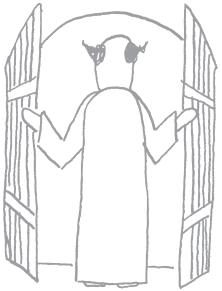

2

Když všichni pod nebem rozeznali krásné jako krásné,
objevila se ošklivost
Když poznali dobré jako dobré,
bylo tu nedobré
Proto přítomnost jednoho vytváří nepřítomnost druhého
lehké a těžké dává smysl jedno druhému
dlouhé a krátké skládá společnou míru
vysoké a nízké se k sobě vztahuje
zpěv a hudba se doplňuje
předtím a potom se následuje
Proto moudrý nekoná ze sebe a učí beze slov
deset tisíc věcí povstává bez jeho přičinění
a následuje jej
moudrý jim dává život, ale nevlastní je
činí, ale nevytváří žádnou závislost
završuje bez zásluh
a proto jej úspěch nemine!

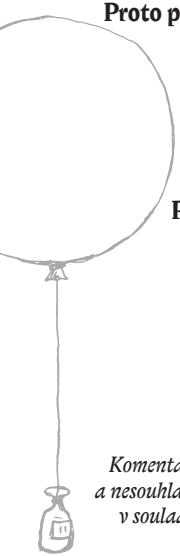

Komentář: Wang Pi říká, že potěšení a hněv mají stejný kořen, souhlas a nesouhlas vycházejí ze stejných bran; úspěch se dostavuje, jen jednáme-li v souladu s věcmi; soulad nelze vlastnit ani si za něj přičítat zásluhy. (20, 10, 51, 77)